

HLAVA II

POSTAVENÍ, ZŘIZOVÁNÍ A RUŠENÍ ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU

§ 4 Zastupitelský úřad

(1) Zastupitelský úřad je organizační útvar ministerstva²⁾ zřízený za účelem plnění úkolů služby v zahraničí.

(2) Zastupitelskými úřady jsou

- a) velvyslanectví,
- b) stálá mise při mezinárodní organizaci (dále jen „stálá mise“),
- c) konzulární úřad,
- d) zvláštní mise,
- e) styčný úřad nebo kancelář.

(3) Zastupitelské úřady zřizuje a ruší ministr zahraničních věcí České republiky (dále jen „ministr“) po projednání se státním tajemníkem ministerstva. Před zřízením nebo zrušením zastupitelského úřadu podle odstavce 2 písm. a), b) a e) informuje ministr vládu České republiky (dále jen „vláda“).

(4) Zřizuje-li ministr zastupitelský úřad, stanoví rozsah jeho činnosti, včetně toho, zda bude tuto činnost vykonávat pro více států, popřípadě též vymezí rozsah výkonu činnosti podle hlav III a IV.

(5) Ruší-li ministr zastupitelský úřad, stanoví, který zastupitelský úřad nebo úřady budou vykonávat činnost rušeného zastupitelského úřadu, popřípadě v jakém rozsahu bude tento zastupitelský úřad nebo úřady vykonávat činnosti podle hlav III a IV dosud vykonávané rušeným zastupitelským úřadem.

²⁾ § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu.

K odst. 1

Obecný pojem „zastupitelský úřad“ nemá oporu v mezinárodním právu, které používá jiné výrazy, jako „diplomatická mise“ (viz čl. 3 odst. 1 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích), „konzulární úřad“ [viz čl. 1 odst. 1 písm. a) Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích] či „stálá mise“ (viz čl. 1 odst. 1 bod 7 Vídeňské úmluvy o zastoupení států v jejich stycích s mezinárodními organizacemi univerzální povahy). Nicméně v českém právním řádu se jedná o zavedený termín, který je obsažen v § 6 odst. 3 písm. c) kompetenčního zákona, dále např. v § 5 odst. 2 zák. č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, který pro diplomatické mise a konzulární úřady ČR zavádí legislativní zkratku „zastupitelský úřad“, či v § 65, § 87 a § 142 zák. č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti. Naproti tomu Ústava ČR používá v čl. 63 odst. 1 písm. d) a e) novotvar „zastupitelská mise“, který není používán mezinárodním právem a v českém právním řádu se vyskytuje výjimečně [viz § 28 odst. 1 písm. b) zák. č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, tentýž zákon však v později doplněném § 24a odst. 1 písm. f) již též používá termín „zastupitelský úřad“].

Zákon o zahraniční službě dále označuje zastupitelský úřad za „organizační útvar“ ministerstva (vedle oddělení, odborů a sekcí), což už bylo před účinností tohoto zákona stanoveno v § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu. Podrobnější úprava zastupitelského úřadu se dále nachází v § 6 tohoto nařízení, kde je stanoveno, že: „(1) Zastupitelský úřad má postavení odboru. Ustanovení § 4 o minimálním počtu systemizovaných míst se na zastupitelský úřad nepoužije. (2) Zastupitelský úřad lze členit na oddělení. (3) Vedoucí zastupitelského úřadu je bezprostředně podřízen náměstkovi pro řízení sekce.“ V § 3 odst. 2 a 3 tohoto nařízení se dále zastupitelskému úřadu umožňuje zřídit oddělení, „bude-li tvořeno alespoň 3 systemizovanými místy“, což je výjimka z obecného minimálního požadavku dle odst. 1, stanovícího čtyři systemizovaná místa. Nad rámec tohoto nařízení zákon uvádí, že zastupitelský úřad je zřízen „za účelem plnění úkolů služby v zahraničí“, která je definována v § 2 písm. b).

K odst. 2

Jednotlivé druhy zastupitelských úřadů uvedené zákonem buď přímo vycházejí z pojmu definovaného mezinárodním právem, což je případ „stálé mise“ (viz čl. 1 odst. 1 bod 7 Vídeňské úmluvy o zastoupení států v jejich stycích s mezinárodními organizacemi univerzální povahy), „konzulárního úřadu“ [viz čl. 1 odst. 1 písm. a) Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích] a „zvláštní mise“ [viz čl. 1 písm. a) Úmluvy o zvláštních misích], nebo jsou běžně používány v mezinárodněprávní praxi, což se týká „velvyslanectví“ (zákon nepoužívá termín „diplomatická mise“ z Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích) a „styčného úřadu nebo kanceláře“. Zákonem provedená základní klasifikace zastupitelských úřadů ČR je tak plně v souladu s mezinárodním právem a praxí.

K odst. 3

Dosavadní praxe ohledně zřizování a rušení zastupitelských úřadů byla nejednotná. V některých případech tak rozhodovala o zřizování a rušení zastupitelských úřadů vláda, viz např. usnesení vlády č. 124 ze dne 7. února 2001, o zřízení zastupitelského úřadu České republiky na úrovni velvyslanectví v Lucemburském velkovévodství (které bylo následně uzavřeno a znovuotevřeno), či usnesení vlády č. 618 ze dne 25. srpna 2010, kterým bylo zase několik zastupitelských úřadů zrušeno. Tento postup byl zdůvodnitelný na základě čl. 67 odst. 1 Ústavy, dle kterého je vláda „vrcholným orgánem výkonné moci“. Zejména v posledních letech však vznikla praxe, kdy o těchto věcech rozhodoval samostatně ministr zahraničních věcí a vládu pouze informoval, což se stalo např. v případě zřízení velvyslanectví v Zambii se sídlem v Lusace a zrušení velvyslanectví v Zimbabwe se sídlem v Harare (jak vyplývá z výsledků jednání vlády ze dne 19. prosince 2016). Tento postup by zřejmě mohl být obhajitelný logickým výkladem (*a maiori ad minus*) § 6 odst. 3 písm. c) kompetenčního zákona – má-li ministerstvo pravomoc řídit zastupitelské úřady, může je i rušit.

Právě tuto praxi, tj. zřizování a rušení zastupitelských úřadů ministrem zahraničních věcí, nakonec kodifikoval zákon o zahraniční službě s tím, že tuto věc ministr projedná se státním tajemníkem (neboť se jedná o změnu systemizace ministerstva) a v případě velvyslanectví, stálé mise a styčného úřadu nebo kanceláře předem informuje vládu. V případě konzulárního úřadu a zvláštní mise, jejichž zřizování a rušení by mělo mít méně závažné zahraničněpolitické důsledky, o tom vládu informovat nemusí.

Jak bylo uvedeno výše, případné zřízení či zrušení zastupitelského úřadu by bylo změnou systemizace ministerstva. Zákon o zahraniční službě tento krok zásadním způsobem

usnadňuje, neboť § 46 odst. 1 uvádí, že „postup změny systemizace podle zákona o státní službě se v takovém případě nepoužije“ (tj. jeho § 17 a § 18). Ministerstvo však podle § 46 odst. 1 komentovaného zákona musí předložit vládě návrh změny systemizace v dohodě s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem financí.

K odst. 4

Při zřizování zastupitelských úřadů ministr zahraničních věcí stanovuje rozsah jejich činnosti, popřípadě též rozsah výkonu činností podle hlav III a IV (omezení rozsahu činnosti jsou obvyklá zejména při zřizování konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úředníky). Toto ustanovení je třeba vykládat v kontextu čl. 5 odst. 1 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, dle kterého „[v]ysílající stát může, poté když řádně uvědomil příslušné přijímající státy, podle okolností pověřit šéfa mise nebo jmenovat jakéhokoliv člena diplomatického personálu ve více než jednom státě, jestliže žádný z přijímajících států nevznesl výslovné námitky“. Například zastupitelský úřad ČR v Ghaně je tak příslušný pro dalších osm afrických států v tomto regionu. Vzhledem k tomu, že ČR nemůže zřídit a udržovat zastupitelský úřad v každém státě na světě, má pro ni toto ustanovení praktický význam. Obdobně podle čl. 4 odst. 2 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích je sice konzulární obvod konzulárního úřadu určován vysílajícím státem, nicméně podléhá schválení přijímajícího státu.

Na závěr je třeba připomenout, že předpokladem ke zřízení zastupitelského úřadu je souhlas přijímajícího státu. V případě diplomatické mise (tj. velvyslanectví) tento souhlas souvisí podle čl. 2 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích již se samotným navázáním diplomatických styků (byť zřízení velvyslanectví a získání souhlasu přijímajícího státu pro tento krok může následovat později), výslovný souhlas přijímajícího státu je třeba podle čl. 12 této úmluvy též pro zřízení úřadovny, jež je součástí diplomatické mise, v jiných místech než těch, v nichž je sídlo mise (ČR této možnosti v minulosti také využívala). Konzulární úřad lze podle čl. 4 odst. 1 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích také zřídit jen se souhlasem přijímajícího státu.

K odst. 5

V případě zrušení zastupitelského úřadu musí být v rozhodnutí ministra stanoveno, který jiný zastupitelský úřad nebo úřady budou následně vykonávat činnost tohoto zrušeného úřadu. S ohledem na nutnost upravovat síť zastupitelských úřadů v závislosti na aktuálním politickém dění ve světě, jakož i rozpočtové možnosti ministerstva je tato situace relativně častá. Například po zrušení zastupitelských úřadů v San José v Kostarické republice a v Caracasu v Bolívarovské republice Venezuela (usnesením vlády č. 618 ze dne 25. srpna 2010) výjimečně převzala diplomatickou působnost pro 11 karibských států Stálá mise ČR při OSN v New Yorku a konzulární působnost pro tyto státy zastupitelský úřad ČR v Mexiku.

Související ustanovení:

§ 2 písm. b) – služba v zahraničí, § 5 až 9 – velvyslanectví, stálá mise, konzulární úřad, zvláštní mise a styčný úřad nebo kancelář, § 46 – systemizace, § 59 odst. 2 – přechodné ustanovení o dříve zřízených zastupitelských úřadech

Související předpisy:

čl. 2, 3, 5 odst. 1 a čl. 12 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, – čl. 1 odst. 1 písm. a) a čl. 4 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích, – čl. 1 odst. 1 bod 7 Vídeňské úmluvy o zastoupení států

v jejich stycích s mezinárodními organizacemi univerzální povahy, – čl. 1 písm. a) Úmluvy o zvláštních misích, – § 15 zák. o státní službě – státní tajemník, § 17 a § 18 zák. o státní službě – systemizace a změna systemizace, – § 6 odst. 3 písm. c) kompetenčního zákona, – § 28 odst. 1 písm. b) a § 24a odst. 1 písm. f) zák. č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, – § 5 odst. 2 zák. č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, – § 65, § 87 a § 142 zák. č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, – § 1 odst. 2, § 3 a § 6 nařízení vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu

§ 5

Velvyslanectví

Velvyslanectví plní pro stát, ve kterém je zřízeno, případně i pro další státy (dále jen „přijímající stát“), funkce diplomatické mise podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána³⁾, zejména

- a) zastupuje Českou republiku v přijímajícím státě,
- b) chrání zájmy České republiky a jejích občanů v přijímajícím státě,
- c) vede jednání s vládou přijímajícího státu,
- d) zjišťuje a informuje příslušné státní orgány České republiky o situaci a podmínkách v přijímajícím státě, včetně otázek týkajících se záležitostí Evropské unie,
- e) prosazuje cíle zahraniční a bezpečnostní politiky České republiky,
- f) podporuje vztahy mezi Českou republikou a přijímajícím státem a rozvoj hospodářských, kulturních, vědeckých a jiných styků,
- g) v případě uvedeném v § 10 odst. 2 plní též funkce stálé mise.

³⁾ Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, sjednaná ve Vídni dne 18. dubna 1961, vyhlášená pod č. 157/1964 Sb.

K § 5

Při vymezení funkcí velvyslanectví zákon o zahraniční službě odkazuje na funkce diplomatické mise upravené v čl. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. Tato úmluva má celkem 192 smluvních stran, její čl. 3 lze tedy považovat za konsenzus mezinárodního společenství nad tím, co by diplomatická mise měla činit. V případě písm. a), b), c), d) a f) je téměř doslovně převzato výše zmíněné ustanovení této úmluvy. Zákonodárce dlouhodobou praxí osvědčený text čl. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích na třech místech doplnil. Za prvé do písm. d) vložil dovětek „včetně otázek týkajících se záležitostí Evropské unie“, přestože postoj příslušného státu k aktuálním tématům uvnitř EU bezesporu bude součástí „situace a podmínek v přijímajícím státě“. Za druhé vložil písm. e), dle kterého má velvyslanectví prosazovat cíle zahraniční a bezpečnostní politiky ČR, i když prosazování těchto cílů by mělo být integrální součástí ochrany zájmů ČR již zmíněné v písm. b). Za třetí doplnil, že v zákonem stanovených případech plní velvyslanectví též funkce stálé mise.

Výčet funkcí velvyslanectví je demonstrativní, jak naznačuje slovo „zejména“. Totéž platí pro výčet funkcí obsažený v čl. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, v jehož anglickém znění je uvedeno „*inter alia*“. Obecně platí, že velvyslanectví mohou vykonávat i další funkce, které stanoví zákon ČR (viz čl. 2 odst. 3 Ústavy) a které nebudou v rozporu s mezinárodním právem. Některé další funkce velvyslanectví i dalších

druhů zastupitelských úřadů jsou nepřímo zmíněny v § 11 odst. 2 komentovaného zákona, popisujícím výkon služby v zahraničí. Tyto další funkce však upravuje především hlava IV komentovaného zákona, věnovaná výkonu konzulární služby, a dále např. zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech. Sama Vídeňská úmluva o diplomatických stycích v této souvislosti v čl. 3 odst. 2 uvádí, že „nic v této Úmluvě nebude vykládáno jako překážka pro výkon konzulárních funkcí ze strany diplomatické mise“, což se také v praxi ČR děje a je to potvrzeno v čl. 3 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích.

K písm. a)

Zastupování ČR v přijímajícím státě má obecný charakter a týká se všech záležitostí státu, od účasti diplomatických pracovníků na významných státních, kulturních či společenských akcích až po právní kroky, ze kterých mohou vzniknout pro ČR mezinárodněprávní závazky. Zde se jedná zejména o zapojení velvyslanectví do sjednávání mezinárodních smluv, které se může dít pouze na základě instrukce ústředí (konkrétně mezinárodněprávního odboru), tj. nikoli z vlastní iniciativy, a v souladu se Směrnicí vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv (Příloha k usnesení vlády ze dne 11. února 2004 č. 131, dále též jen „směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy“) a samozřejmě též s Vídeňskou úmluvou o smluvním právu a Ústavou.

Zapojení velvyslanectví do tohoto procesu je výslovně předvídáno v čl. 6 směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy, upravujícím sondáž před zahájením vlastního jednání o mezinárodní smlouvě, která „se uskutečňuje zpravidla diplomatickou cestou“. Co se týče samotného expertního jednání, tak v této fázi hraje velvyslanectví pouze podpůrnou roli (organizace setkání se zástupci přijímajícího státu, předávání návrhů a vyjednávacích pozic atd.), neboť toto jednání podle čl. 9 směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy „zajišťuje gestor“. Tím je ve většině dvoustranných mezinárodních smluv podle kompetenčního zákona jiné ministerstvo (např. pro smlouvy o právní pomoci, vydávání a předávání odsouzených osob Ministerstvo spravedlnosti, pro smlouvy o podpoře a ochraně investic a o zamezení dvojího zdanění Ministerstvo financí, pro smlouvy o hospodářské spolupráci Ministerstvo průmyslu a obchodu, pro smlouvy o policejní spolupráci a readmisi Ministerstvo vnitra atd.), nicméně jím může být i Ministerstvo zahraničních věcí. Další obvyklé role velvyslanectví, resp. vedoucího zastupitelského úřadu, spočívá v podepisování mezinárodních smluv, upraveném v čl. 17 směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy, a to na základě plné moci vystavené podle jejího čl. 16. Velvyslanectví dále může zařizovat podle čl. 24 směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy u dvojstranných smluv výměnu ratifikačních listin a u smluv mnohostranných uložení ratifikační listiny či listiny o přístupu u deponitáře.

K písm. b)

Ochrana zájmů vysílajícího státu je samozřejmě *raison d'être* zahraniční služby každého státu, včetně ČR. O tom, co jsou (a nejsou) „zájmy České republiky“, rozhoduje na nejvyšší úrovni vláda coby „vrcholný orgán výkonné moci“ podle čl. 67 odst. 1 Ústavy. Rámcovým dokumentem pro stanovení těchto zájmů je Koncepce zahraniční politiky ČR, kterou schvaluje právě vláda (viz usnesení vlády č. 563 ze dne 13. července 2015). Při každodenním výkonu zahraniční služby ve vztahu k přijímajícímu státu určuje zájmy ČR ministerstvo, které je podle § 6 odst. 1 kompetenčního zákona „ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky“. Tato funkce však musí být

vykonávána v rámci mezi stanovených čl. 41 odst. 1 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, dle které mají diplomatičtí pracovníci „povinnost dbát zákonů a předpisů přijímacího státu“ a „nevmešovat se do vnitřních záležitostí tohoto státu“.

Byť tato ochrana zájmů ČR v přijímajícím státě může mít obecnou povahu ve sledování určité zahraniční politiky vůči tomuto státu, často může mít konkrétní povahu, např. v ochraně státního majetku v zahraničí (viz případ zabavení uměleckých děl Národní galerie a Moravské galerie ve Vídni v květnu 2011 a z toho vzešlá česko-rakouská Deklarace o jurisdikčních imunitách kulturního majetku států či zabavení státních hmotných rezerv motorové nafty v bavorském Kraillingu v prosinci 2014 a na to navazující aktivity ministerstva, Velvyslanectví ČR v Berlíně a Generálního konzulátu v Mnichově).

Ochrana zájmů občanů ČR má v zákoně o zahraniční službě podrobnou úpravu v hlavě IV, věnované výkonu konzulární služby, zejména v § 17 o konzulární ochraně a v § 23 o dědické agendě. Současně je třeba upozornit, že zákon upravuje v dílu 2 hlavy IV konzulární ochranu i ve vztahu k tzv. nezastoupeným občanům.

Konzulární ochrana však není jediným nástrojem zahraniční služby pro ochranu zájmů občanů ČR v přijímajícím státě. V závažných případech, kdy k ochraně českých občanů standardní postupy v rámci konzulární ochrany nepostačují (typicky v situaci, kdy přijímající stát nelze považovat za právní stát), je používáno v jejich prospěch diplomatické intervence, tj. setkání diplomatického pracovníka, obvykle vedoucího zastupitelského úřadu, s příslušnými představiteli přijímajícího státu a trvání na splnění jeho mezinárodněprávních závazků ve vztahu k ČR. Sdělení v tomto smyslu bývá obvykle současně obsahem diplomatické nóty.

Od diplomatické intervence je však třeba odlišit institut diplomatické ochrany, o kterém sice bylo v odborném tisku mnoho napsáno, ale v reálné praxi států se v současnosti vyskytuje zřídka. Podstatou tohoto tradičního institutu mezinárodního práva je (podle definice zpracované prof. Šturmou pro *Právníký slovník*) „právo státu převzít nárok svého příslušníka poškozeného v cizině na odčinění jemu způsobené újmy a právo uplatňovat tento nárok vůči povinnému státu jako svůj vlastní“. Pro výkon diplomatické ochrany musejí být splněny dvě podmínky: poškozená osoba musí mít státní příslušnost ochraňujícího státu a dále musejí být vyčerpány vnitrostátní opravné prostředky. Při výkonu diplomatické ochrany tedy docházelo k „převzetí“ původního nároku poškozené osoby ochraňujícím státem, zatímco v případě diplomatické intervence se jedná pouze o důrazné upozornění na tento případ dotčeným státem.

Dále je třeba uvést, že Komise OSN pro mezinárodní právo se pokusila kodifikovat pravidla mezinárodního obyčejového práva týkající se institutu diplomatické ochrany ve svém návrhu článků, který vzalo na vědomí Valné shromáždění OSN svou rezolucí č. 62/67 ze dne 6. prosince 2007. V čl. 17, nazvaném „Zvláštní pravidla mezinárodního práva“, Komise uvádí, že „[t]ento návrh článků se nepoužije v rozsahu, ve kterém je neslučitelný se zvláštními pravidly mezinárodního práva, jako např. smluvní ustanovení na ochranu investic“. Tímto zvláštním smluvním režimem však mohou být (vedle dohod o ochraně investic) také mezinárodní smlouvy o lidských právech, zejména evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, umožňující – za podmínek stanovených v jejím čl. 35 (mj. vyčerpání všech vnitrostátních prostředků) – individuální stížnost proti smluvním stranám této úmluvy k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Na základě čl. 36 této úmluvy může ČR ve prospěch svého občana před tímto soudem učinit intervenci. Je zřejmé, že institut diplomatické ochrany tak má v moderním mezinárodním právu, které

umožňuje fyzickým i právnickým osobám domáhat se ve výše uvedených případech svých práv proti dotčenému státu přímo, omezený význam.

Krajním nástrojem ochrany zájmů občanů ČR v případě, že by se jednalo o hrubé a systematické porušování mezinárodního práva ze strany přijímajícího státu, by mohlo být i podání žaloby ČR proti tomuto státu před příslušným mezinárodním soudem. V této výjimečné situaci by připadal v úvahu jako vhodné *forum* buď výše zmíněný Evropský soud pro lidská práva, nebo Mezinárodní soudní dvůr. Vzhledem k tomu, že ČR dosud nepřijala tzv. obligatorní jurisdikci Mezinárodního soudního dvora podle čl. 36 jeho Statutu ani není smluvní stranou Opčního protokolu k Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích, je přístup ČR k tomuto soudu zatím relativně omezený. Bylo by nutné nalézt mezinárodní smlouvu obsahující klauzuli o příslušnosti Mezinárodního soudního dvora, již by byl přijímající stát smluvní stranou, nebo získat jeho souhlas s příslušností tohoto soudu *ad hoc*.

K písm. c)

Podrobnější výklad si zaslouží písm. c), dle kterého velvyslanectví „vede jednání s vládou přijímajícího státu“. Jedná se o český překlad anglického znění čl. 3 písm. c) Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích („Negotiating with the Government of the receiving State“). Termín „vláda“ („Government“) je zde proto třeba vykládat široce, tj. nikoli pouze jako vrcholný orgán moci výkonné, nýbrž obecně jako státní orgány. V této souvislosti Vídeňská úmluva o diplomatických stycích stanovuje v čl. 41 odst. 2, že „[v]šechna úřední jednání s přijímajícím státem, jimiž je mise pověřena státem vysílajícím, budou vedena s ministerstvem zahraničních věcí přijímajícího státu nebo jiným ministerstvem, o kterém může být dohoda, anebo jejich prostřednictvím“. Toto ustanovení vychází ze široce akceptované praxe států, že pokud není dohodnuto jinak, komunikují spolu napřímo pouze orgány státu pro zahraniční styky. Tyto orgány také jako jediné mohou používat pro vzájemnou komunikaci formu diplomatické (nebo též verbální) nóty. Nepovažuje se proto za vhodné, aby se velvyslanectví bez předchozí dohody obracelo přímo na jiná ministerstva, než je ministerstvo zahraničních věcí (*a vice versa*).

K písm. d)

Jeden z hlavních důvodů pro zřízení velvyslanectví bývá ten, že přítomnost na místě někdy umožňuje diplomatickým pracovníkům získat informace, které by nebylo možné obstarat jinou cestou. Tyto informace velvyslanectví zasílají obvykle ve formě telegramů (*in claris verbis*) ústředí ministerstva i ostatním státním orgánům ČR.

K písm. e)

Jak již bylo naznačeno výše, jedná se o *superfluum*, pokryté obecným ustanovením v písm. b).

K písm. f)

K podpoře rozvoje hospodářských styků je třeba uvést, že do funkcí velvyslanectví coby diplomatické mise ve smyslu Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích patří zejména ta část tzv. ekonomické diplomacie, která bývá nazývána „G2G“ („Government-to-Government“), tj. činnost směřující obecně k usnadnění obchodu mezi oběma státy, nikoli obchodní činnost prováděná za účelem zisku. Provádění takové obchodní činnosti mimo rámec funkcí diplomatické mise by mohlo vést ke ztrátě diplomatických výsad a imunit,

jakož i jurisdikčních imunit států a jejich majetku. Ve Velké Británii tak došlo k odnětí statusu prostor diplomatické mise tzv. turistickým kancelářím (jako činnosti neslučitelné s funkcemi diplomatické mise jsou zde chápány např. prodej letenek, zájezdů, pořádání jazykových kurzů a přednášek za úplatu apod.). S tím souvisí i čl. 41 odst. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, tj. že „[m]ístností mise nesmí být používáno způsobem neslučitelným s funkcemi mise“ (např. v podobě zastoupení soukromých podnikatelů), a s čl. 42 této úmluvy, výslovně zakazujícím diplomatickým zástupcům „obchodní činnost“ (např. jejich působení v orgánech obchodních společností apod.).

K písm. g)

Tato funkce velvyslanectví vychází z čl. 5 odst. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, dle kterého „[š]éf mise nebo kterýkoliv člen diplomatického personálu mise může vystupovat jako zástupce vysílajícího státu při jakékoliv mezinárodní organizaci“. V praxi zahraniční služby ČR se toto ustanovení často využívá (viz komentář k § 10 odst. 2).

Související ustanovení:

§ 10 odst. 2 – vedoucí zastupitelského úřadu, § 11 odst. 2 – výkon služby v zahraničí, § 17 – konzulární ochrana, § 23 – dědická agenda

Související předpisy:

čl. 3, čl. 5 odst. 3, čl. 41 a čl. 42 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, – Vídeňská úmluva o smluvním právu, – čl. 32 až 36 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, – čl. 67 odst. 1 Ústavy ČR, – směrnice vlády pro mezinárodní smlouvy

Literatura:

- ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 453–473.
 DENZA, E. *Diplomatic Law. Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*. New York: Oxford University Press, 2016, s. 29–37 a 374–388.
 POTOČNÝ, M., ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné. Zvláštní část*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 188–195.
 ŠTURMA, P. In HENDRYCH, D. a kol. *Právníký slovník*. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 119–120.
 WAGNER, N., RAASCH, H., PRÖPSTL, T. *Wiener Übereinkommen über diplomatische Beziehungen vom 18. April 1961. Kommentar für die Praxis*. Berlin: Berliner Wissenschafts-Verlag, 2007, s. 63–80 a 359–378.

§ 6

Stálá mise

(1) Stálá mise plní ve vztahu k mezinárodní organizaci, při které je zřízena, funkce diplomatické mise, zejména

- a) zastupuje Českou republiku v mezinárodní organizaci,
- b) prosazuje a chrání zájmy České republiky v mezinárodní organizaci,
- c) vede jednání s orgány a představiteli mezinárodní organizace,
- d) vede jednání s představiteli členských států, kteří zastupují jednotlivé členské státy v mezinárodní organizaci,
- e) informuje příslušné státní orgány České republiky o činnosti a situaci v mezinárodní organizaci,